ਰਿਚਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਦਿ।

ਬਨਾਮ

ਰਾਜਸਥਾਨ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ

ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਆਦਿ। ਆਦਿ।

(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4695-4699 ਆਫ 2018)

3 ਮਈ, 2018

[ਏ. ਕੇ. ਸੀਕਰੀ ਅਤੇ ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਸੇਵਾ ਕਾਨੂੰਨ – ਰਾਜ ਪਬਲਿਕ ਸੇਵਾ ਕਮੇਸ਼ਨ ਨੇ ਮੱਧ ਸਕੂਲ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਕੀਤਾ – ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕਰਵਾਈ ਗਈ – ਉੱਤਰ ਕੁੰਜੀਆਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ – ਕਮੇਸ਼ਨ ਨੇ ਉੱਤਰ ਕੁੰਜੀਆਂ ਬਾਰੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਮੰਗੀਆਂ – ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈਆਂ – ਕਮੇਸ਼ਨ ਨੇ ਨਤੀਜੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ – ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕੁਝ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਣਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਂਚਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ – ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਕਿ ਕੁਝ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਣਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਂਚਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ – ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਣਾਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕਮੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ – ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸੁਧਾਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੁਝ ਗਲਤੀਆਂ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ – ਫੈਸਲਾ: ਉੱਤਰ ਕੁੰਜੀ ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਸਬੰਧੀ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸੀਮਤ ਗ੍ਰਾਊਂਡ 'ਤੇ ਸੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਣਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੁੱਲ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ – ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰ ਕੁੰਜੀ ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਣਾਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਸੁਲਝਾਇਆ ਹੈ – ਕਮੇਸ਼ਨ ਨੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਣਾਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ – ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਣਾਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਜੋ ਕਮੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਪੈਣਾ।

ਸੇਵਾ ਕਾਨੂੰਨ – ਰਾਜ ਪਬਲਿਕ ਸੇਵਾ ਕਮੇਸ਼ਨ ਨੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕਰਵਾਈ – ਉੱਤਰ ਕੁੰਜੀਆਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ – ਕਮੇਸ਼ਨ ਨੇ ਉੱਤਰ ਕੁੰਜੀ ਬਾਰੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਮੰਗੀਆਂ – ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕੁਝ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਣਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਂਚਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ – ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਕਿ ਕੁਝ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਣਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਂਚਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ – ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਣਾਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕਮੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ – ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਮੇਸ਼ਨ ਨੇ ਸਿਰਫ 311 ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਕੀਤਾ – ਫੈਸਲਾ:

ਕਮੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ – ਜੇਕਰ ਉੱਤਰ ਕੁੰਜੀਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਮੈਰਿਟ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਸਿਵਾਏ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚੁਣੇ ਜਾ ਚੁਕੇ ਹਨ – ਜਦੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਸਹੀ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਦੁਬਾਰਾ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਗਲਤੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਹੈ – ਇਹ ਨਿਆਇਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਮੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਣਾਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਕੇ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਉੱਤਰ ਕੁੰਜੀਆਂ ਦੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ – ਇਨਸਾਫ਼।

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦਿਆਂ, ਕੋਰਟ ਨੇ **ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ**:

1. ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਕਾਗਜ਼ ਵਿੱਚ ਕਈ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਣਾਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਣਾਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉੱਤਰ ਸਹੀ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਹਨਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਉੱਤਰ ਕੁੰਜੀ ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਣਾਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਸੁਲਝਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਮੇਸ਼ਨ ਨੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਣਾਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ 311 ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਣਾਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਜਿਸਨੂੰ ਕਮੇਸ਼ਨ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 20]

2. ਕਮੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਫ਼ੀਜੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ 311 ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਉੱਤਰ ਕੁੰਜੀਆਂ ਦੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਮੈਰਿਟ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਸਿਵਾਏ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚੁਣੇ ਗਏ ਹਨ। ਕਮੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸਿਵਾਏ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਣਾਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦਾ ਦੁਬਾਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਸਹੀ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਦੁਬਾਰਾ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਗਲਤੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਆਇਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਮੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਣਾਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਕੇ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਉੱਤਰ ਕੁੰਜੀਆਂ ਦੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। [ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 23][999- ਡੀ-ਐੱਫ]

ਕਾਂਪੂਰੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਉੱਥੇ ਦੇ ਵਾਈਸ-ਚਾਂਸਲਰ ਅਤੇ ਹੋਰ v. ਸਮੀਰ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ (1983) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 309 : [1984] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 73; ਮਨਿਸ਼ ਉਜਵਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਿਸ਼ੀ ਦਿਆਨੰਦ ਸਰਸਵਤੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (2005) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 744 – ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਬਨਾਮ ਸੋਮਿਲ ਗਰਗ ਅਤੇ ਹੋਰ (2005) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 749; ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (2013) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 690 : [2013] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 753; ਅਰਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਆਰ.ਪੀ.ਐਸ.ਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ 08.11.2016 ਨੂੰ ਰਾਜਸਥਾਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਾਈਟ ਪੀਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 15028/2016 ਵਿੱਚ – ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ।

ਮਾਮਲਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਵਾਲਾ:

[1984] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 73 - ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 14 ਵਿੱਚ

(2005) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 744 - ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 12 ਵਿੱਚ

(2005) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 749 - ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 13 ਵਿੱਚ

[2013] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 753 - ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 13 ਵਿੱਚ

ਸੀਵਿਲ ਅਪੀਲ ਜੁਰਿਸਡੀਕਸ਼ਨ: ਸੀਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4695-4699 ਦਾ 2018। ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ 08.03.2017 ਨੂੰ ਜੋਧਪੁਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਡੀ. ਬੀ. ਸਪੈਸ਼ਲ ਅਪੀਲ ਵ੍ਰਿਟ ਨੰਬਰ 191, 206, 209, ਅਤੇ 230 ਦੇ 2017 ਵਿੱਚ।

ਇਸ ਨਾਲ ਸੀ. ਏ.ਨੰਬਰ 4722-4725, 4702, 4700-4701, 4711-4712, 4707-4710, 4703-4706, 4726, 4713-4720, 4721, 4727, 4730, 4728, 4729, 4731 ਅਤੇ 4754 ਦੇ 2018।

ਐਨ. ਕੇ. ਮੋਡੀ, ਵਿਕਾਸ ਸਿੰਘ, ਐੱਮ. ਕਾਰਪਾਗਾ ਵਿਨਾਇਆਗਮ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਅੰਕੁਰ ਮੋਡੀ, ਮਿਸ਼ ਸਿੱਧੀ ਪਾਦੀਆ, ਮਿਸ਼ ਸੰਤੋਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ, ਪਰਦੀਪ ਗੁਪਤਾ, ਪਰਿਨਾਵ ਗੁਪਤਾ, ਮਿਸ਼ ਮਾਂਸੀ ਗੁਪਤਾ, ਮੋਅੱਜਮ ਅਲੀ, ਵਜ਼ੀਰ ਸਿੰਘ ਮਲਿਕ, ਡਾ. (ਮਹਿਲਾ) ਵਿਪਿਨ ਗੁਪਤਾ, ਪ੍ਰਸਾਂਤ ਅਗਰਵਾਲ, ਸਾਗਰ ਕੁਮਾਰ, ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ, ਐਲ. ਐਮ. ਸ਼ਰਮਾ, ਅਮੀਤ ਭੰਡਾਰੀ, ਰਵੀ ਚੰਦਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਮਿਸ਼ ਸੁਸ਼ਮਾ ਸਿੰਘ, ਆਰ. ਸਿੰਘ ਛਿਲਲਰ, ਮਿਸ਼ ਰਵੀ ਚੰਦਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ, ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ, ਪੁਸ਼ੋੱਤਮ ਸ਼ਰਮਾ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ, ਵੀ. ਵਿਆਸ, ਰਾਜੀਵ ਕੁਮਾਰ, ਸ਼ੰਤਨੁ ਜੈ., ਅਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਗੌਤਮ, ਅੰਕੁਰ, ਸਿਦ ਮਾਹਬੂਬ, ਪੀ. ਜੇਗਨ,

ਪੁਸ਼ੋਤੱਮ ਸ਼ਰਮਾ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ, ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ, ਵੀ. ਵਿਆਸ, ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ, ਰਵੀ ਚੰਦਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਸੰਜੀਵ ਪਾਣੀਗ੍ਰਾਹੀ, ਬ੍ਰਿਜੇਸ਼ਜ ਕਲੱਪਾ, ਨੀਲਕੰਠ ਡੀ., ਅੰਕੋਲੇਕਾਰ ਗੁਰੂਦੱਤਾ, ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ, ਮਿਸ਼ ਅਮੀਤਾ, ਅਮੀਤ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਭੂਸ਼ਣ, ਗੋਵਿੰਦ ਜੀ, ਓਮਨਕੁੱਟਨ ਕੇ. ਕੇ., ਮਿਸ਼ ਆਰਚਨਾ ਪਾਠਕ ਦਵੇ, ਮਿਸ਼ ਅੰਕਿਤਾ ਚੌਧਰੀ, ਰਾਥੀ, ਉਤਸਵ, ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਰਾਕੇਸ਼ ਕੇ. ਖੰਨਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਸੂਰਜ ਕਾਂਤ, ਪ੍ਰਨਵ ਵਿਆਸ, ਮਿਸ਼ ਸ਼ਿਫਾਲੀ ਜੇਨ, ਮਿਸ਼ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਟਿਆਗੀ, ਆਦਿਤਯ ਪੁਸ਼ਕਲ ਖੰਨਾ, ਅਨੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਗੁਪਤਾ, ਮਿਸ਼ ਰੁਚੀ ਕੋਹਲੀ, ਮਿਸ਼ ਹਰਸ਼ਾ, ਮਿਸ਼ ਕਿਰਨ ਬਾਲਾ ਸਹਾਇ, ਮਿਸ਼ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ, ਮਿਸ਼ ਪ੍ਰਿਯਾਦਰਸ਼ਨੀ ਪ੍ਰੀਯਾ, ਅਵਧੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ, ਮਿਲਿੰਦ ਕੁਮਾਰ, ਰੋਹਿਤ ਕੇ. ਸਿੰਘ, ਰਿਸ਼ਭ ਸੰਚੇਤੀ, ਮਿਸ਼ ਪਦਮਾ ਪ੍ਰਿਯਾ, ਅੰਚਿਤ ਭੰਡਾਰੀ, ਪੀ. ਸਰਵਣਰਾਜਾ, ਜਵਾਬਦਾਰਾਂ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਜੇ. ਨੇ ਦਿੱਤਾ। 1. ਦੇਰੀ ਮਾਫ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਸਮੂਹ ਰਾਜਸਥਾਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪੀਲ ਬੈਂਚਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਰਾਜਸਥਾਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪੀਲ ਫੈਸਲੇ ਦੋ ਤਰੀਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਪਹਿਲਾ 08.03.2017 ਨੂੰ ਜੋਧਪੁਰ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਦੂਜਾ 13.04.2017 ਨੂੰ ਜੈਪੁਰ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਸਿੱਖਿਆਤੀ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮੰਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਾਈਟ ਪੀਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।**

3. ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਰਾਜਸਥਾਨ ਪਬਲਿਕ ਸੇਵਾ ਕਮੇਸ਼ਨ (ਜਿਸਨੂੰ ਇਥੇ "ਕਮੇਸ਼ਨ" ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ) ਦੁਆਰਾ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸਕੂਲ ਲੈਕਚਰਰ ਪ੍ਰੀਖਿਆ – 2015 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇ। ਇਸ ਅਪੀਲ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:

(i) ਰਾਜਸਥਾਨ ਪਬਲਿਕ ਸੇਵਾ ਕਮੇਸ਼ਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਿਗਿਆਪਤੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਸੀ 16.10.2015 ਨੂੰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ ਲੈਕਚਰਰਾਂ ਦੀਆਂ 13,000 ਅਸਾਮੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਰਾਜਸਥਾਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੱਧ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਦੋ ਪੇਪਰ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ – ਪੇਪਰ-I – ਆਮ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਅਤੇ ਆਮ ਅਧਿਐਨ, ਅਤੇ ਪੇਪਰ-II ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਤ ਵਿਸ਼ੇ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਪ੍ਰੀਖਿਆ 17.07.2016 ਨੂੰ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। 12.08.2016 ਨੂੰ, ਉੱਤਰ ਕੁੰਜੀਆਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਕੁੰਜੀ ਬਾਰੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਮੰਗੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਕਈ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈਆਂ, ਪੇਪਰ-I ਅਤੇ ਪੇਪਰ-II ਵਿੱਚ ਵੀ। 22.09.2016 ਨੂੰ, ਕਮੇਸ਼ਨ ਨੇ ਨਤੀਜੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਈ ਰਾਈਟ ਪੀਟੀਸ਼ਨ ਫਾਈਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਉੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਪਰ ਅੰਤਿਮ ਉੱਤਰ ਕੁੰਜੀ

ਸੀਨੀਅਰ ਜੱਜ ਨੇ 08.11.2016 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਰਾਈਟ ਪੀਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 15028/2016 - ਅਰਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਆਰਪੀਐਸਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿੱਚ ਰਾਈਟ ਪੀਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤਾ। ਇੱਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉੱਤਰ ਕੁੰਜੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜ ਦਾਨੀਆਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਵੈਬਸਾਈਟ ਤੇ ਇੱਕ ਹਫਤੇ ਵਿੱਚ ਅਪਲੋਡ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। 08.11.2016 ਦੇ ਸਿੱਖਿਆਤੀ ਜੱਜ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅੰਤਿਮ ਉੱਤਰ ਕੁੰਜੀ 18.11.2016 ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਪੇਪਰ-I ਵਿੱਚ 18 ਸਵਾਲ ਹਟਾਏ ਗਏ। ਦੂਜੇ ਦੌਰੇ ਦੀ ਮਾਮਲਾਤ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਈ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਈਟ ਪੀਟੀਸ਼ਨ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੋਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉੱਤਰ ਕੁੰਜੀ ਬਾਰੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਪਤੀਸ਼ਾਵਾਂ ਉਠਾਈਆਂ। ਸੀਨੀਅਰ ਜੱਜ ਨੇ 08.02.2017 ਨੂੰ ਜੋਧਪੁਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਈ ਰਾਈਟ ਪੀਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਈ ਰਾਈਟ ਪੀਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਅਪਤੀਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ। ਸਿੱਖਿਆਤੀ ਜੱਜ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗਿਆਨੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਕਈ ਉੱਤਰਾਂ ਬਾਰੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ।

08.02.2017 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ, ਕਈ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜੋਧਪੁਰ ਵਿੱਚ ਰਾਈਟ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ 08.03.2017 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਰਾਈਟ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਸਿੱਖਿਆਤੀ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮੰਨਤਾ ਦਿੱਤੀ। ਰਾਈਟ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਮੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਉੱਤਰ ਕੁੰਜੀ ਦੇ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉੱਤਰ ਕੁੰਜੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ। ਜੈਪੁਰ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਰਾਈਟ ਪੀਟੀਸ਼ਨਾਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਜਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਰਾਈਟ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ 13.04.2017 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੋ 08.03.2017 ਨੂੰ ਜੋਧਪੁਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਨੁਸਰਣ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਈਟ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

08.03.2017 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਤਬਦੀਲ ਹੋਣ ਬਾਅਦ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਜੋਧਪੁਰ ਅਤੇ ਜੈਪੁਰ ਦੋਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਹੋਰ ਰਾਈਟ ਅਪੀਲਾਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ, 08.03.2017 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ 13.04.2017 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਰਣ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਈ ਹੋਰ ਅਪੀਲਾਂ ਹਨ। 08.03.2017 ਨੂੰ ਜੋਧਪੁਰ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਮੁੱਖ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸਮੂਹ ਦੇ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਨੁਸਰਣ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਸਮੂਹ ਦੇ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਫੈਸਲਿਆ ਕਰਨ ਲਈ, ਸਿੱਖਿਆਤੀ ਜੱਜ ਦੀਆਂ ਕਿਵੇਂ ਅਪੀਲਾਂ - ਕਿਵੇਂ ਆਈ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਜਸਥਾਨ ਪਬਲਿਕ ਸੇਵਾ ਕਮੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਾਲ ਭੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੂਚੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

4. ਇਸ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ, ਕਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਇੰਪਲੀਡਮੈਂਟ ਅਤੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਲਈ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੀਆਂ ਇੰਪਲੀਡਮੈਂਟ ਅਤੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 16.01.2018 ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਆਰਡਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ:

"ਰਾਜਸਥਾਨ ਪਬਲਿਕ ਸੇਵਾ ਕਮੇਸ਼ਨ (ਆਰ.ਪੀ.ਐਸ.ਸੀ) ਨੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ ਲੈਕਚਰਰਾਂ ਦੀਆਂ 13,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਸਾਮੀਆਂ ਭਰਨ ਲਈ ਵਿਗਿਆਪਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਉੱਤਰਾਂ ਦੀ ਕੁੰਜੀ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕੁਝ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਕੁੰਜੀ ਕੁਝ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕੁਝ ਸਵਾਲ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਧਾਰਣਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਾਈਟ ਪੀਟੀਸ਼ਨ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸਿੱਖਿਆਤੀ ਜੱਜ ਨੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗਿਆਨੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਜਾਏ ਜਿਸਨੂੰ ਇਹ ਜਾਂਚਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉੱਤਰ ਕੁੰਜੀ ਸਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗਿਆਨੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 18 ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ ਲਾਜਮੀ ਸੀ। ਇਸਨੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਹੀ ਕੀਤਾ।

ਇਸ ਨਾਲ ਦੂਜੀ ਬਾਰੀ ਦੀ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਥੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ (ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਾਈਟ ਪੀਟੀਸ਼ਨਰ ਸਨ) ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗਿਆਨੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ 13 ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹਟਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਐਨ.ਸੀ.ਆਰ.ਟੀ. ਦੀਆਂ ਟੈਕਸਟ ਬੁੱਕਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਮੁਤਾਬਿਕ ਉਹ ਸਵਾਲ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪੰਜ ਸਵਾਲ ਅਜੇ ਵੀ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗਿਆਨੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਸਹੀ ਉੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਰਾਈਟ ਪੀਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਵਿੱਚ 13,000 ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ ਹੈ ਕਿ ਨਤੀਜੇ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਫਲ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਇਹ ਹਾਇ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਉਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਜੇ ਵੀ ਕਈ ਅਸਾਮੀਆਂ ਖਾਲੀ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਅੱਗੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਵੀ ਐਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਏ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਪੈਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗਿਆਨੀ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਫਿਰ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜੇ ਕਮੇਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਮੰਨਦੀ ਹੈ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਆਧੇ ਤੌਰ ਤੇ, ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਉਹ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗਿਆਨੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਂਚਿਆ ਜਾਵੇ। ਰਾਜਸਥਾਨ ਪਬਲਿਕ ਸੇਵਾ ਕਮੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਹੁਕਮ ਲੈਣ ਲਈ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਮੰਗਿਆ ਹੈ।

“ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ 06.02.2018 ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ।”

5. ਸਾਡੇ 16.01.2018 ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗਿਆਨੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਰਾਈਟ ਪੀਟੀਸ਼ਨਰਾਂ / ਅਪੀਲਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਂਚਣ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਾਜਸਥਾਨ ਪਬਲਿਕ ਸੇਵਾ ਕਮੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ 14.04.2018 ਨੂੰ ਇੱਕ ਹਫ਼ੀਬਾ ਅਫ਼ੀਡੇਵਿਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਫ਼ੀਡੇਵਿਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗਿਆਨੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਕੁੱਲ 22 ਉੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਨੌ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗਿਆਨੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਂਚਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ। ਅਫ਼ੀਡੇਵਿਟ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 5 ਅਤੇ 6 ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

“5. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗਿਆਨੀ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਕੁੱਲ 22 ਉੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਨੌ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗਿਆਨੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਂਚਣ ਲਈ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ।

6. ਜਨਰਲ ਨੋਲੇਜ (ਪੇਪਰ-I) ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ; ਪੇਪਰ-II ਵਿੱਚ ਵਪਾਰ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ; ਭੂਗੋਲ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਸਵਾਲਾਂ, ਹਿੰਦੀ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਦੋ ਸਵਾਲ (ਅਧਿਆਪਨ ਵਿਧੀ), ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਵਾਲ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਸਵਾਲ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨੀ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਚਾਰਟ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਨੰਬਰ, ਵਿਸ਼ਾ, ਫਾਈਨਲ ਕੁੰਜੀ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਅਤੇ ਨਵੀਨਤਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗਿਆਨੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਨੈਕਸ਼ਰ A-1 (ਪੰਨੇ 5) ਵਜੋਂ ਸੰਕੇਤਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਨੌ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗਿਆਨੀ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੀਆਂ ਸਹੀ ਅਤੇ ਸੱਚੀਆਂ ਨਕਲਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅੰਨੈਕਸ਼ਰ A-2 (ਪੰਨੇ 6-46) ਵਜੋਂ ਸੰਕੇਤਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗਿਆਨੀ ਦੀਆਂ ਪਛਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ।”

6. ਅਫ਼ੀਡੇਵਿਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁੱਲ ਪੋਸਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 729 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, 316 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਾਲਾਂਕਿ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁੱਲ 1045 ਅਸਾਮੀਆਂ ਖਾਲੀ ਰਹੀਆਂ। ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਤ੍ਰਿਤ ਚਾਰਟ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੁਣੇ ਗਏ ਅਤੇ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ, ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਏ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ, ਜੋ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਅਤੇ ਉਹ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਆਦਿ, ਨੂੰ ਅਫ਼ੀਡੇਵਿਟ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਇਸ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 311 ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਨ। ਅਫ਼ੀਡੇਵਿਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗਿਆਨੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੁਨਰਸਮੀਕਣ ਵਿੱਚ 48 ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਲੇਖ ਲਈ ਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨੌ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫੈਲਣ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਨ।

7. ਰਿਚਲ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਰਾਜਸਥਾਨ ਪਬਲਿਕ ਸੇਵਾ ਕਮੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ 14.04.2018 ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਫ਼ੀਡੇਵਿਟ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਮੇਸ਼ਨ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਖਰੀ ਚੁਣੇ ਗਏ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਸਲ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕਮੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗਿਆਨੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੋਧ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਪੁਨਰਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨੈਸ਼ਨਲ ਚੁਣੀ ਗਈ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਖਰੀ ਚੁਣੇ ਗਏ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਸਲ ਅੰਕ ਦਰਸਾਏ ਜਾਣ। ਅਪੀਲਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਅਫ਼ੀਡੇਵਿਟ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ 23.01.2018 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਕਲ ਨੂੰ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ 16.01.2018 ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

8. ਅਸੀਂ ਲੰਬੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਅਪੀਲਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਮੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਅਤੇ ਇੰਪਲੀਡਮੈਂਟ ਅਤੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

9. ਅਪੀਲਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉੱਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਕਮੇਸ਼ੀਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਕੁਝ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗਿਆਨੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੋਧ ਵਿੱਚ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸੋਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੁਝ ਗਲਤੀਆਂ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਅਪੀਲਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਪੇਪਰ-। ਦੇ ਕੁਝ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 58 ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

10. ਅਪੀਲਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪੇਪਰ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ ਹਟਾਏ ਗਏ 18 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਬਾਕੀ ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੇ ਗਏ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਅੰਕ ਕੇਵਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਹ ਸਵਾਲ ਉੱਤਰ ਦਿਤੇ ਸਨ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ ਉਹ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅੰਕ ਦੇਣਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅੰਕ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਟਾਏ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ 18 ਹਟਾਏ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਅੰਕ ਸਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ।

11. ਕਮੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਰਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲਗਭਗ ਸਾਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗਿਆਨੀ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਚੁਣੇ ਨਾ ਗਏ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਪੁਨਰਸਮੀਕਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕੁਝ ਵੀ ਵਿਚਾਰਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗਿਆਨੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜਵਾਬਾਂ ਦੇ ਕੀ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਕਮੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗਿਆਨੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਅਪੀਲਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ 48 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

12. ਅਸੀਂ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ।

13. ਇਸ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਮੱਦੇ ਨੂੰ ਉੱਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਕਮੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਿਮ ਕੀ ਜਵਾਬਾਂ ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਓਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਤਰਾਂ ਬਾਰੇ ਅਰਜੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਅਪਲੋਡ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਪੀਲਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗਿਆਨੀ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਰਜੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪਾਠਪੁਸਤਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਈ ਗਲਤੀਆਂ ਜਵਾਬ ਦੀ ਚਾਵਣੀ ਵਿੱਚ ਆ ਗਈਆਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਚੁਣਾਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ।

14. ਕੀ ਜਵਾਬਾਂ ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਦੀ ਜਾਚ ਦੇ ਖੇਤਰ ਸੰਬੰਧੀ ਮਸਲਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਈ ਵਾਰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸੀਮਤ ਕਾਰਣਾਂ 'ਤੇ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗਿਆਨੀ ਦੀਆਂ ਰਾਏਆਂ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਚ ਨੇ *ਕਾਨਪੁਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ*, ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ *ਸਮੀਰ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ*, 1983 (4) SCC 309 ਕੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਵਾਬਾਂ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਲਈ ਆਬਜੈਕਟਿਵ ਕਿਸਮ ਦੇ ਟੈਸਟ ਲਈ ਕਾਗਜ਼ ਸੈੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੇ ਦਿੱਤੇ ਸਨ।

ਜੋੜੀ ਪ੍ਰੀ-ਮੈਡੀਕਲ ਟੈਸਟ ਵਿੱਚ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਵਾਬਾਂ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦੇ ਹੋਏ ਕਈ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਕੁਝ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਵਾਬ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਹੇਠਲੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜੋ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 15 ਅਤੇ 16 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ:

“15. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਮੁਦਾਇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਾਗਜ਼ ਸੈੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਪੜਤਾਲਕਰਤਾ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਰੁਝਾਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੇਪਰ ਸੈੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਵਾਬ ਜੋ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਾਂ ਦੀ ਕੁੰਜੀ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜੇਕਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਟੈਸਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨਾਲ ਕੁੰਜੀ ਜਵਾਬ ਨਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ। ਪਰ ਇਹ ਗਲਤ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸੈਂਕੜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁੰਜੀ ਜਵਾਬ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਹੱਲ ਬਿਮਾਰੀ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਚੁਪਚਾਪ ਅਨਯਾਇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ। ਕੁੰਜੀ ਜਵਾਬ ਦੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤੀ ਨੇ ਇੱਕ ਅਣਖੁਸ਼ਹਾਲ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਹੱਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲੱਭਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕੁੰਜੀ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਰੀਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਨਾਲ ਵੇਖਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਫੇਲ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਕੰਪਿਊਟਰ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਕਾਕਰ, ਜੋ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਵਕੀਲ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕੁੰਜੀ ਜਵਾਬ ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਘੜੀ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸਦਾ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹੋਵੇ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੁੰਜੀ ਜਵਾਬ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦ ਤੱਕ ਉਹ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਨਾ ਸਿੱਧ ਹੋ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਰਾਜੀਕੀ ਜਾਂ ਤਾਰਕੀਕੀ ਕਾਰਜਵਾਈ ਨਾਲ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਾਰਥਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗਿਆਨੀ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਗਲਤ ਮੰਨਣ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਈ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਗਲਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਖੰਡਿਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।”

ਪਾਠਪੁਸਤਕ, ਜੋ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਪਾਠਪੁਸਤਕ ਇਹਨਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੰਦੇਹ ਛੱਡਦੇ ਨਹੀਂ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਵਾਬ ਸਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁੰਜੀ ਜਵਾਬ ਗਲਤ ਹੈ।''

12. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਫੋਲੋ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਨੀਸ਼ ਉਜਵਲ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਲੋਂ ਮਹਾਰਿਸ਼ੀ ਦਯਾਨੰਦ ਸਰਸਵਤੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਕੇਸ ਵਿਚ 2005(13) SCC 744 ਵਿਚ ਕਿਹਾ, ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਅਸੂਲ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ:

"9. ਕਾਂਪੁਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਸਮੀਰ ਗੁਪਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੁੰਜੀ ਜਵਾਬਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸੰਦੇਹ ਹੈ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਕੁੰਜੀ ਜਵਾਬਾਂ ਨੂੰ ਬੇਹਿਚਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਸੰਦ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਕਾਰਨ, ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਕੁੰਜੀ ਜਵਾਬਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਿੱਥੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਰਾਏ ਦਾ ਅੰਤਰ ਸੀ। ਜਿੱਥੇ ਕੁੰਜੀ ਜਵਾਬ ਸਬੂਤ ਨਾਲ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਜਵਾਬਾਂ ਲਈ ਸਜਾ ਦੇਣਾ ਅਣੁਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਕੁੰਜੀ ਜਵਾਬ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੇ, ਯਾਨੀ ਉਹ ਜਵਾਬ ਜੋ ਸਬੂਤ ਨਾਲ ਗਲਤ ਸਿੱਧ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਸਿੱਧਾ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਛੇ ਕੁੰਜੀ ਜਵਾਬ ਗਲਤ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਗਲਤੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦਾ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

10. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਸਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ "ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਛੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਕੁੰਜੀ ਜਵਾਬਾਂ ਵਿਚ ਗਲਤ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਹਨ"। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਿੱਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੁੰਜੀ ਜਵਾਬ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦਿਲੋਂ ਸਿੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿਕੋਣ ਨਾਲ, ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਮੁਦਾਇ, ਚਾਹੇ ਉਪਭੋਗਤਾ, ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਉਹ ਜੋ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚੇ, ਉਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗਲਤੀਆਂ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਭੁਗਤ ਸਕਦੇ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਵੇਲੇ ਬੱਸ ਇਹੀ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਗਲਤੀਆਂ ਕੁੰਜੀ ਜਵਾਬਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਨੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ, ਇਸਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਇਹ ਜਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਉਹ ਲੋਕ ਜੋ ਕੁੰਜੀ ਜਵਾਬ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਅਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

ਪਹਿਲੀ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਜਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਗਲਤ ਕੁੰਜੀ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਨਾਲ ਮੈਰਿਟ ਵਿੱਚ ਗਲਤਫਹਮੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੇ ਸਹੀ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਗਲਤ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਕੁੰਜੀ ਜਵਾਬਾਂ ਦੀ ਕਾਰਨ ਉਸਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚੇ। ਦੂਜੀ ਵਜਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹੌਲੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਉੱਤਰਦਾਇਤਵੀ ਵਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕੁੰਜੀ ਜਵਾਬ ਤਿਆਰ ਕਰਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਤੀਜੀ ਵਜਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੰਦੇਹ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫਾਇਦਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ। ਜੇਕਰ ਗਲਤ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਕੁੰਜੀ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਵਾਬਾਂ ਨੂੰ ਬੇਖ਼ਤਿਆਤੀ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੰਬੰਧਤ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਯੋਗ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਾਤਮਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਐਸੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਿਛੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ।

13. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਬਣਾਮ ਸੈਮਿਲ ਗਾਰਗ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ, 2005(13) SCC 749 ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਕੁੰਜੀ ਜਵਾਬਾਂ ਦੇ ਨਾਲ 8 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬਾਂ ਦੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੇ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪਨਾਏ ਗਏ ਰਸਤੇ ਦੀ ਵੀ ਅਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਪਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ, ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।
14. ਦੂਸਰਾ ਫੈਸਲਾ ਜੋ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਲੋਂ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ 2013 (4) SCC 690, ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗਲਤ ਕੁੰਜੀ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਨਾਲ ਗਲਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਦਿਆਂ ਵਿਚ ਪੜਚੋਲ ਕੀਤੀ। ਬਿਹਾਰ ਸਟਾਫ਼ ਸਿਲੈਕਸ਼ਨ ਕਮੇਸ਼ਨ ਨੇ ਜੂਨੀਅਰ ਇੰਜੀਨੀਅਰ (ਸੀਵਿਲ) ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਆਗਮਨ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਮੰਗੀਆਂ। ਚੁਣਾਅ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨੇਤਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਅਸਫਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਚੁਣਾਅ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਕਲਾਏ ਜੱਜ ਨੇ "ਮਾਡਲ ਕੁੰਜੀ ਜਵਾਬ" ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗੀਆਂ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗੀਆਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਕਲਾਏ ਜੱਜ ਨੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਕਿ 100 ਵਿੱਚੋਂ 41 ਮਾਡਲ ਜਵਾਬ ਗਲਤ ਸਨ। ਇਕਲਾਏ ਜੱਜ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੂਰੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਕੁਝ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਲੈਟਰ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਪਾਰਸ਼ੀਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਕਲਾਏ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ, ਅਤੇ ਇਹ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੂਰੀ.

15. ਪਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ 19 ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ:
16. “19. ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਓ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੁੰਜੀ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਖਾਮੀਆਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਜਵਾਬਾਂ ਦੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤਿਕ ਅਤੇ ਤਰਕੀਕੀ ਤਰੀਕਾ ਸੀ ਕਿ ਕੁੰਜੀ ਜਵਾਬ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜਵਾਬਾਂ ਦੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਉਸਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਕਮੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਪਰੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹੇ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਪਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਠੱਗੀ, ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਵੀਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਪਏ। ਜਵਾਬਾਂ ਦੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕੁੰਜੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸਸਤੇ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਤੇਜ਼ ਵੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਦੇ ਫ਼ਰਕ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਗਲਤ ਫਾਇਦਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਪਰੀਖਿਆ ਅਤੇ ਜਿਹੜੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਪਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਾਫ਼ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਹੀ ਕੁੰਜੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਰਵਾਉਣਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਹਕੀਕਤ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਵਿਕਲਪ ਸੀ।”
17. 15. ਪੇਪਰ-ਸੈਟਰ ਜਾਂ ਪਰੀਖਿਆ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਸੰਗਠਨ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁੰਜੀ ਜਵਾਬ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗੰਭੀਰ ਵਿਚਾਰ-ਵਿੰਮਰਸ਼ ਬਾਅਦ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਣਗੇ। ਗਲਤੀ ਮਨੁੱਖੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਕਾਰਕ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਗਲਤ ਕੁੰਜੀ ਜਵਾਬ ਦੇ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਦੀ ਵਜਹ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕੁੰਜੀ ਜਵਾਬਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾ ਇਕ ਪੱਤਰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਦਮ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਦੀ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਕੁੰਜੀ ਜਵਾਬਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਨਿਖਾਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਕਦਮ ਹੈ। ਕੁੰਜੀ ਜਵਾਬਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੇ ਕੋਈ ਸਥਿਤੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸੰਗਠਨ ਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਕਦਮ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਅੰਤਿਮ ਕੁੰਜੀ ਜਵਾਬ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਈ ਰਟ ਪੀਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗੀਆਂ ਦੀ ਰਾਏ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਕੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਫਿਰ ਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਦਰਜ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੇ।
18. 16. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਮੱਤ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੁਝ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਂਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 16.01.2018 ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰ ਉਲਲੇਖਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਤਹਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਉਹ ਸਵਾਲ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਂਚੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 16.01.2018 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕਮੇਸ਼ਨ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਜਿਸ ਨੇ ਉਹ ਸਵਾਲ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਂਚੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਮੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ 17.04.2018 ਨੂੰ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤਨਾਮਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਬਾਤਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ:

(i) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗੀਆਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, 9 ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 22 ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ। [ਪੰਨਾ 2-3 ਪ੍ਰ.6 ਹਫ਼ਤਨਾਮੇ ਵਿੱਚ] [ਚਾਰਟ ਪੰਨਾ 5 'ਤੇ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ]

(ii) ਪੇਪਰ I (ਆਮ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਆਮ ਅਧਿਐਨ) ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੋਧ ਬਾਰੇ ਜਾਅਜ਼ਾ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ, ਜੋ ਚਾਰਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ [ਪੰਨਾ 5 ਹਫ਼ਤਨਾਮੇ ਵਿੱਚ] ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ:

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗੀਆਂ ਨੇ ਦਾਤਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 18 ਪਹਿਲਾਂ ਮਿਟਾਏ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 3 ਸਵਾਲ (Q Nos. 53, 57, 60) ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ।

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗੀਆਂ ਨੇ ਦਾਤਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 57 ਬਾਕੀ ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 1 ਸਵਾਲ (Q.No.3) ਦਾ ਉੱਤਰ ਠੀਕ ਕੀਤਾ।

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗੀਆਂ ਨੇ ਦਾਤਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 5 ਸਵਾਲਾਂ (Q. Nos. 25, 28, 33, 49, 58) ਦੇ ਉੱਤਰ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਰਾਜਸਥਾਨ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮੇਸ਼ਨ (RPSC) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੁੱਲ ਪ੍ਰਚਾਰਿਤ ਪਦਾਂ (13,098) ਵਿੱਚੋਂ ਸਕੂਲ ਲੈਕਚਰਰਾਂ ਦੇ 1045 ਪਦਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜੇ ਵੀ ਖਾਲੀਆਂ ਪਦ ਹਨ। [ਪੰਨਾ 3 ਪ੍ਰ.7 ਹਫ਼ਤਨਾਮੇ ਵਿੱਚ] [ਚਾਰਟ ਪੰਨਾ 47 'ਤੇ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ]

RPSC ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 311 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪੀਲਕਰਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ 48 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਮੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਸਕੂਲ ਲੈਕਚਰਰ ਦੇ ਚੁਣਾਅ ਲਈ ਯੋਗ ਹਨ। [ਪੰਨਾ 3-4 ਪ੍ਰ.8 ਹਫ਼ਤਨਾਮੇ ਵਿੱਚ]

17. ਆਪਣੇ 02.04.2018 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਅਸੀਂ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਏ। ਰਿਪੋਰਟ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ...

ਅਪੀਲਕਰਤਿਆਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਮੁੱਖ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗੀ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਿਆਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਿਆਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਉੱਤਰ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਗਲਤ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਿਆਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀਜਨਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 58 ਨੂੰ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਯੋਗ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਿਆਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਵਿਕਲਪ ਨੰਬਰ 4 ਨੂੰ ਸਹੀ ਵਿਕਲਪ ਮੰਨਿਆ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਸਹੀ ਵਿਕਲਪ ਵਿਕਲਪ ਨੰਬਰ 3 ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਿਆਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਚਾਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ:

18. 24.04.2018 ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਵੀ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 21 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਿਆਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸੱਚਾਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਵਾਲ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉੱਤਰ ਨੂੰ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚਿਆ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉੱਤਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਏ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜਵਾਬ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ...

ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਲਤ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਚੋਟੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜਵਾਬਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਗਲਤਾਈ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤੀਆਂ ਨੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਗਲਤ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਜਿਵੇਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗੀ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਉੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿਕਰ ਅਪੀਲਕਰਤੀਆਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਜਵਾਬੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਕਮੇਟੀ ਨੇ 311 ਅਪੀਲਕਰਤੀਆਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਜੋ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

21. ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਪੀਲਕਰਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਟਾਏ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕਸਾਰ ਅੰਕ ਮਿਲੇ ਜਾਂ ਉਹ ਅੰਕ ਉਹਨਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਹ ਸਵਾਲ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਸਨ।

21. ਅਪੀਲਕਰਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਟਾਏ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਹ ਸਵਾਲ ਅਟੈਂਪਟ ਕੀਤੇ ਸਨ।

22. ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਇਆ ਗਿਆ, ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਹਟਾਏ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਗਿਣਤੀ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਟਾਏ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਕਿਰਿਆਵਿਹੀਨ ਜਾਂ ਬੇਹੂਦਾ ਨਹੀਂ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਕਮੇਸ਼ਨ ਨੇ ਸਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਜੇਹਾ ਤਰੀਕਾ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਹੀ ਉੱਤਰਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਹੋਈ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਫ਼ਾਇਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਹਟਾਏ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਪਾਅਉਂਦੇ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਸ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਹੈ।

23. ਕਮੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਫ਼ੀਏ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ 311 ਅਪੀਲਕਰਤੀਆਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਜਵਾਬੀ ਕੁੰਜੀਆਂ ਸਹੀ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਚੁਣੇ ਨਹੀਂ ਗਏ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਇਹ ਕਦਮ ਉਹਨਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਮੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ ਕੁੰਜੀਆਂ ਸਹੀ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਗਲਤੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਸਿੱਧਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਕਮੇਸ਼ਨ ਦੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਕਦਮਾਂ ਨਾਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ ਕੋਰਟ ਨਹੀਂ ਆਏ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

24. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾ ਰਹੇ ਹਾਂ:

(1) ਰਾਜਥਾਨ ਪਬਲਿਕ ਸੇਵਾ ਕਮੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਗੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕਰੇ ਅਤੇ ਨਤੀਜਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰੇ।

(2) ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਦੌਰਾਨ, ਕਮੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚੁਣੀ ਗਈ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਹ ਗੱਲ ਦਰਸਾਈ ਹੈ ਕਿ...

ਚੁਣੀ ਗਈ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਉਹਨਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਚੁਣੀ ਗਈ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

(3) ਕਮੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਜੋ ਅੰਤਿਮ ਚੁਣੇ ਗਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੱਟ-ਆਫ ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰੇ।

(4) ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਉਹ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜੋ ਆਪਣੇ ਸਬੰਧਿਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 1045 ਖਾਲੀ ਜਗਾਂ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਮੇਸ਼ਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹਫ਼ੀਏ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 7 ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਹੈ।

(5) ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਲਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਕਮੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅੱਜ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਰਾਜ ਖੇਤਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਦਮ ਉਠਾਏਗਾ।

ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ ਅਪੀਲਾਂ ਨਿਪਟਾਈਆਂ ਗਈਆਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Advocate Megha Tak